

Borbély B. Júlia

Karitatív és kulturális központ A Reménység Szigete

Immár hagyományossá vált a Magyarországon élő erdélyiek találkozója a Reménység Szigetén. Ahogyan azt 2001 óta mindig, ünnepélyes keretek között most is a Húsvét utáni második vasárnapon, ezúttal május 4-én tartották.

A Zalatnay István lelkész által fémjelzett és összeállított műsor minden igényt kielégített. A református istentiszteleten Tőkés László királyhágómelléki püspök hirdetett igét, a római katolikus szentmisét Fejes Rudolf Anzelm prelátus, a nagyváradai premontrei apátság prépostja celebrálta.

Ezután, illetve eközben néptánc-bemutatókat láthattunk a Kolozs-megyei Mére és a Budapest-rákospalotai Szilas Gazdakör táncegyütteseinek előadásában. Sor került a brassói Bálint Ferenc filmjeinek bemutatására, ugyanitt megtekinthettük Simon Enikő és Ábrahám Jakab brassói képzőművész munkáit, kóstolót kaptunk a bodzavámi Krizbai vár, a kerci apátság történelméből, valamint az 1848-49-es barcasági eseményekből s apácai, ürmösi népszokásokból. Különböző erdélyi tájegységek ízlésesen kiállított népviseletét, használati eszközeit csodálhattuk meg.

Volt kerekasztal-beszélgetés, amelynek témája a hagyomány szerepe a XXI. században a határon innen és túl, amelyre olyanok keresték a választ, mint Andrásfalvi Bertalan, Kallós Zoltán, Tánczos Vilmos kolozsvári egyetemi tanár, Mohay Tamás a budapesti ELTE-ről, valamint Küllös Imola, Rekecsényből elszármazott csángó néprajzos. A beszélgetés vezetője Deáky Zita etnográfus volt.

A legfőbb kérdések: mi a hagyomány, milyen az állapota meglévő hagyományainknak, milyen választ adhat a hagyomány és adhat-e fogódzót az új helyzetben? Szóba került a hagyomány fogalmának sokféle értelmezése. Az előadók szerint bármely társadalom folytonosságának és fennmaradásának előfeltétele az, hogy a kulturális örökséget nemzedékről nemzedékre átadják.

Felvetődött a kérdés, hogy voltak-e a Kárpát-medencei magyarságnak egységes hagyományai s ha igen, miként kapcsolódtak nemzethez, egyházhoz, intézményekhez, az identitáshoz. Léteznek-e még hagyományos közösségek s miként strukturálja a hagyomány a személyiséget és az identitást. Miben és hogyan tér el a szórványban élő magyarok hagyománya a tömbökben élőkétől? Összeegyeztethető-e hagyomány és modernizáció? Az előadók rávilágítottak, hogy 1990 után a hagyományok egy része új tartalmat kapott, aktualizált módon jelenik meg és összeköti a Kárpát-medencei magyarságot, sokszor regionális és felekezeti különbség nélkül. Ez nyilvánul meg például a csíksomlyói búcsúnál.

Hogyan lehet küzdeni a hagyományok tudatos gyengítésével? A média hatékonyan, minden felelősségvállalás nélkül működik; gyakran szinte tudatosan folytatott értékrombolásról, az egyetemes értékű hagyományok gyengítéséről, megkérdőjelezéséről beszélhetünk. A hagyományok megítélésében az Európai Unióba való belépés is választások elé állíthatja a magyarságot,

A jelenlévők között, mint más alkalmakkor, úgy most is szép számmal voltunk jelen az EÖGYKE közösségéhez tartozó örmény gyökerű magyarok, Fark-, Merza-, Száva-, Tarisnyás-leszármazottak, akik kulturális egyesületünkön keresztül is igyekszünk ápolni gyökereinket, ősi kultúránkat, hagyományainkat.

Budapest, 2003. május.
